

Unnen hillen tèt niks, veul volk, de pliesie en dan...

Het ene pronkjuweel leidt tot het andere. Op zondag 19 december 2004 om 15.11 uur werd in de bouwhal van de Oeteldonksche Club een nieuw monument onthuld. Geen gedenksteen voor een vorstelijk of edelachtbaar persona-ge of voor een van de Oeteldonkse dorpsnotabelen, maar een standbeeld voor al die 'gewone' mannen en vrouwen die al jarenlang geestdriftig bouwen aan de optocht die op carnavalsmaandag door Oeteldonk trekt. Een standbeeld voor de bouwers van de kleine en grote wagens, geboetseerd door niemand minder dan de minister-president zelve. En zoals dat hoort bij een Oeteldonkse creatie werd het een kleurig kunstwerk, vervaardigd met creativiteit en doorzettingsvermogen, met behulp van lijm en veel, héél veel papier. Want zoveel papier als jaarlijks nodig is om de lange en fraaie optocht van Oeteldonk te realiseren, zoveel papier gebruikte auteur Rob van de Laar om de geschiedenis van de 'Grote optochten' van Oeteldonk te boekstaven. De uitgevers hebben bepaald niet op het aantal bladzijden beknibbeld, hetgeen ook geldt voor het aantal illustraties. Het Bossche gezegde 'veul is lekker' is met zichtbaar genoeg in praktijk gebracht. Het boek biedt een overzicht van de jaarlijkse carnavalsoptochten te 's-Hertogenbosch, van 1882 tot 2004. De auteur gaat – gedeeltelijk met herhaling van een in 1992 door hem gepubliceerde inleiding – in op de hoogte- en dieptepunten van het Bossche carnaval, het aanvankelijke verzet en de geleidelijke acceptatie door kerkelijke en burgerlijke overheden en de toene-

mende organisatiegraad binnen Oeteldonk. En uiteraard op de optochten die na de Tweede Wereldoorlog steeds fraaier en langer werden – met uitzondering van de jaren zestig en zeventig, toen deelname van wagens uit Bergen op Zoom en Rosmalen noodzakelijk bleek om respectievelijk kwaliteit en omvang op peil te houden. Vervolgens behandelt hij uiteenlopende zaken die spelen bij de organisatie van een optocht: ontwerpen en ontwerpers, bou-

Muziekstuk van 'Hannes Krassert' (M.J. Bouman) uit 1886, met als thema de Carnavalsoptocht

wers en bouwclubs, aspecten als kwaliteit en uitvoering en uiteraard de problematiek rond de bouwhal.

Wie Van de Laar al niet kent als *aficionado* van het Bossche carnaval, leert hem in dit boek wel kennen. Hij doet uitspraken als: 'Het Bossche carnaval is uniek' en

De optocht op 2 maart 1981 (Foto Stadsarchief)

noemt het spel rond Oeteldonk 'mondiaal' uniek. En hij beweert: "s-Hertogenbosch is wellicht de enige stad in Nederland waar de inwoners het feest aantoonbaar zijn blijven vieren vanaf de Middeleeuwen tot nu". Nou, ik weet er nog wel een paar. Maar het zij hem vergeven. Van de Laar toont zich betrokken bij het feest, een carnavalist *pur sang*, een ingewijde die van de hoed en de rand weet. Dat siert hem, maar het is tegelijk ook zijn zwakte. Wat meer distantie – hoe paradoxaal ook wanneer het om een dergelijk festijn gaat – zou het boek ten goede zijn geko-

men. Want hoe groot is de historische relevantie van de jury-samenstelling in 1946 of het ultimatum van de Federatie van 14 december 1981 inzake de bouwhal? Wat minder aandacht voor de details ware beter geweest. De auteur lijkt echter de op pagina 122 afgedrukte krantenkop ter harte te hebben genomen en heeft dan ook maar 'efkes niks' geschraapt.

Bij een boek als dit mag de vormgeving niet onvermeld blijven. De samensteller heeft gekozen voor een bonte en carnavaleske opmaak, met heel veel krantenknipsels en foto's die de optochten van opeenvolgende jaren in beeld brengen. Dat is dan ook de kracht van dit boek geworden: een kijk-

en bladerboek met ontelbare leuke afbeeldingen en een speelse vormgeving. Zo leveren de kleine vierkante in duotone geplaatste fototjes – vermoedelijk *stills* uit een film waarop de biezen *pèrdjes* steigerend voorbij komen – bij snel doorbladeren ook inderdaad het effect van de film op. Het is alleen jammer dat de bijschriften bij de afbeeldingen zo stiefmoederlijk zijn behandeld. De plaats ervan onderaan de bladzijden en de gekozen korpsgrootte komen de leesbaarheid bepaald niet ten goede. Wie op carnavalsmaandag langs de route van de optocht staat, stampst zich enkele uren de voeten warm op de tonen van gezellige muziek. Uiteraard worden ook wel wat minder zuivere noten geblazen. Maar wie van carnaval houdt, ondergaat alleen de gezelligheid en de warmte die de muziek teweegbrengt. Zo zal het ook de lezer van dit boek vergaan. Want een gezellig boek is het geworden. En zoals gezegd, een monument voor Oeteldonk en voor zijn bouwers. Tot slot: vergis ik mij, of is het grijnzende 'jungske' met cowboyhoed, rechts op de omslagfoto, de auteur zelf? De gelaatsuitdrukking en het hoofddekseel wijzen in die richting ...

Rob van de Laar, *Unnen hillen tèt niks, veul volk, de pliesie en dan... De Oeteldonkse 'Grote Optochten', 1882-2004* ('s-Hertogenbosch: Adr. Heinen Boekhandel i.s.m. de Stichting Archeologie, Bouwhistorie en Cultuur en de Stichting 'Oeteldonksche Club van 1882', [2004])

* Doctorandus Momus geldt internationaal als een groot deskundige op het gebied van de fop- en schertstraditie. Hij deed veldwerk in de belangrijkste carnavalssteden van de wereld en publiceerde daarover in boeken en gezaghebbende vaktijdschriften. Momus ontving voor zijn belangwekkende activiteiten ten behoeve van de carnavalsgeschiedenis reeds verschillende hoge onderscheidingen.